

Sygn. akt XXIV GW 274/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Katowicach XXIV Wydział Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Jarosław Antoniuk

Protokolant: sekr. sądowy Urszula Ozdoba

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2021 r. w Katowicach na rozprawie

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) L. M., (...) spółki jawnej z siedzibą w S.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. na rzecz powoda Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) L. M., (...) spółki jawnej z siedzibą w S. kwotę 14.833,00 zł (czternaście tysięcy osiemset trzydzieści trzy złote) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty;

2. zasądza od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. na rzecz powoda Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) L. M., (...) spółki jawnej z siedzibą w S. kwotę 4.367,00 zł (cztery tysiące trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,00 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty.

Sędzia Jarosław Antoniuk

Sygn. akt XXIV GW 274/20

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 9 czerwca 2021 r.

Powód Przedsiębiorstwo Budowlane (...) L. M., (...) spółka jawna z siedzibą w S. wniósł o orzeczeniem nakazem w postępowaniu upominawczym, że pozwany (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. ma zapłacić powodowi kwotę 14.833,00 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 6 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty, a w przypadku skutecznego wniesienia przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 14.833,00 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 6 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych oraz opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że powód i pozwany zawarli umowę w przedmiocie przeniesienia praw autorskich do dokumentacji projektowej elementów sieci gazowej, a przeniesienie praw autorskich nastąpiło z chwilą zawarcia umowy. Powód stwierdził także, iż utwór został protokolarnie przekazany pozwanemu bezpośrednio przez pracownię projektową, a pozwany, pomimo wezwania do zapłaty, wynagrodzenia nie zapłacił. Jako dzień wymagalności roszczenia powód przyjął 6 sierpnia 2020 r., gdyż zgodnie z umową wynagrodzenie płatne było

przelewem w terminie 30 dni od dnia wystawienia faktury VAT, a faktura VAT była wystawiona w dniu 6 lipca 2020 r., zatem termin wymagalności nastąpił z upływem dnia 5 sierpnia 2020 r.

Nakazem zapłaty z dnia 7 stycznia 2021 r. Sąd nakazał pozwanemu, aby zapłacił na rzecz powoda kwotę 14.833,00 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3.167,00 zł tytułem kosztów procesu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się nakazu zapłaty do dnia zapłaty.

Powyższy nakaz zapłaty zaskarżył sprzeciwem pozwany wnosząc o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany podniósł, że kwestionuje roszczenie powoda zarówno co do zasady, jak i wysokości. Pozwany wskazał również, iż umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych z dnia 18 marca 2019 r. jako umowa akcesoryjna względem umowy z dnia 18 stycznia 2019 r. o przyłączenie do sieci gazowej dzieli jej los prawny, co ma istotne znaczenie w niniejszej sprawie, gdyż powód złożył względem pozwanego oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 18 stycznia 2019 r. o przyłączenie do sieci gazowej. Brak jest przy tym podstaw do uznania, że dotyczyło to wyłącznie umowy przyłączeniowej, ale już nie wszystkich jej dodatkowych elementów, w tym umowy o przeniesienie praw autorskich. Dalej pozwany nadmienił, iż zwrócił powodowi dokumentację projektową w związku z odstąpieniem od umowy, jako że faktycznie pozwany nie nabył do niej żadnych autorskich majątkowych praw.

Sąd ustalił, co następuje.

Jeden z oddziałów pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. ma siedzibę w Z.. Oddział ten działa pod firmą (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Oddział Zakład (...) w Z." (dane pozwanego w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego – fakty, o których informacja jest powszechnie dostępna w rozumieniu art. 228 § 2 k.p.c.).

W dniu 18 stycznia 2019 r. powód Przedsiębiorstwo Budowlane (...) L. M., (...) spółka jawna z siedzibą w S. zawarł z pozwanym (Oddział Zakład (...) w Z.) umowę o przyłączenie do sieci gazowej nr (...). Przedmiotem umowy było przyłączenie do sieci gazowej (...) instalacji gazowej powoda znajdującej się zakładzie produkcyjnym zlokalizowanym przy ul. (...) w S. na podstawie dokumentacji projektowej opracowanej przez powoda (§ 1 ust. 1 umowy). Przyłączenie miało zostać wykonane zgodnie z „Warunkami przyłączenia do sieci gazowej nr (...) - aneks z dnia 7 stycznia 2019 r.” w terminie określonym w § 2 ust. 1 umowy, pod warunkiem wykonania przez powoda dokumentacji projektowej zgodnie z § 5 umowy (§ 1 ust. 3 umowy). Powód zobowiązał się w umowie do wykonania dokumentacji projektowej wraz z dokonaniem niezbędnych zgłoszeń lub uzyskaniem niezbędnych uzgodnień, decyzji administracyjnych lub zezwoleń, jeżeli obowiązek ich dokonania lub uzyskania wynika z obowiązujących przepisów prawa (§ 1 ust. 5 umowy). Przyłączenie miało objąć budowę przyłącza o parametrach – ciśnienie: niskie, materiał: PE, średnica: 110 mm, długość: 24, moc przyłączeniowa: 135,0, granica własności: zasuwa za zespołem gazowym na terenie posesji (§ 1 ust. 6 umowy). Przyłączenie miało zostać zrealizowane przez pozwanego lub przez podmiot działający na zlecenie pozwanego w terminie do dnia 31 maja 2019 r., z zastrzeżeniem § 4 ust. 4 oraz postanowień § IV ust. 2 Ogólnych Warunków Umów o Przyłączenie, przy czym wskazany termin na wykonanie przyłączenia mógł ulec zmianie w przypadku utrudnień w realizacji przyłączenia spowodowanych niezależnymi od stron niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi uniemożliwiającymi prowadzenie robót budowlano-montażowych, a w szczególności: spadku temperatury otoczenia poniżej -5°C uniemożliwiającej realizację przyłączenia w technologii PE i opóźnień w przekazaniu pozwanemu przez powoda kompletnej i bezusterkowej dokumentacji projektowej (§ 2 ust. 1 umowy). Harmonogram przyłączenia objął m.in. wykonanie przez pozwanego dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem zgód na wejście na teren oraz dokumentu określonego Prawem budowlanym do dnia 31 stycznia 2019 r. oraz przekazanie wyżej wskazanych dokumentów pozwanemu (§ 2 ust. 2 lit. a umowy). Dokumentacja projektowa miała zostać wybrana przez powoda oraz posiadającego stosowne uprawnienia wykonawcą (§ 5 ust. 1 zd. 1 umowy). Z tytułu przeniesienia na rzecz pozwanego autorskich praw majątkowych do dokumentacji projektowej

na wszystkich polach eksploatacji wskazanych w § 5 ust. 5 umowy, pozwany miał zapłacić na rzecz powoda wynagrodzenie w kwocie 14.883,00 zł brutto. Wynagrodzenie miało objąć również własność nośników, na których dokumentacja projektowa została utrwalona. Wynagrodzenie było ustalone ryczałtowo i obejmowało całość prac, wszelkich kosztów i materiałów związanych z wykonaniem dokumentacji projektowej, a także wynagrodzenie za pełnienie nadzoru autorskiego. Podstawę do wystawienia faktury stanowić miał bezusterkowy protokół odbioru końcowego dokumentacji projektowej lub jej części zaakceptowany przez (...). (§ 5 ust. 4 umowy). Z chwilą zawarcia odrębnej umowy i wykonania zobowiązania, o którym mowa w § 2 ust. 2 lit. a umowy powód za wynagrodzeniem określonym powyżej miał przenieść na pozwanego, a pozwany nabyć od powoda autorskie prawa majątkowe do dokumentacji projektowej oraz jej poszczególnych części w zakresie, w jakim stanowią one utwory w rozumieniu przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (§ 5 ust. 5 umowy) (umowa z dnia 18 stycznia 2019 r. o przyłączenie do sieci gazowej, nr (...) – k. 83-88).

W dniu 18 marca 2019 r. powód zawarł z pozwanym umowę o przeniesienie autorskich praw majątkowych nr (...). Na podstawie wskazanej umowy powód przeniósł na pozwanego autorskie prawa majątkowe do dokumentacji projektowej elementów sieci gazowej: gazociąg rozdzielczy o średnicy 160, materiał PE o długości około 67 mb, przyłączy gazowe o średnicy 110, materiał PE o długości około 24 mb do obiektu zlokalizowanego w: S., ul. (...) nr działki. Przeniesienie autorskich praw majątkowych na (...) nastąpiło z chwilą zawarcia umowy (§ 2 ust. 1 i 2 umowy). Z tytułu przeniesienia autorskich praw majątkowych do utworu na polach eksploatacji określonych w § 2 ust. 1 umowy, przeniesienia prawa własności egzemplarzy utworu oraz nośników, na których utwór został utrwalony oraz udzielenia zezwoleń, o których mowa w § 3 umowy, powodowi przysługiwało wynagrodzenie brutto w wysokości 14.883,00 zł. Termin płatności wynagrodzenia wynosił 30 dni od dnia otrzymania przez pozwanego prawidłowo wystawionej faktury VAT oraz wykonania przez powoda obowiązku, o którym mowa w § 4 ust. 1 umowy (§ 5 ust. 1 i 3 umowy) (umowa nr (...) z dnia 18 marca 2019 r. – k. 7-8).

Utwór będący przedmiotem powyższej umowy został protokolarnie przekazany pozwanemu bezpośrednio przez pracownię projektową (fakt niezaprzeczony przez pozwanego w rozumieniu art. 230 k.p.c.)

Na dzień 31 maja 2019 r. pozwany nie dokonał przyłączenia powoda do sieci gazowej (notatka ze spotkania z dnia 31 maja 2019 r. – k. 115).

Pismem z dnia 31 maja 2019 r. powód wyznaczył pozwanemu siedmiodniowy termin do wykonania przyłącza (pismo z dnia 31 maja 2019 r. – k. 118).

W dniu 12 czerwca 2019 r. powód złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 18 stycznia 2019 r. nr (...), jednocześnie zwracając się do pozwanego o zwrot m.in. kwoty 14.883,00 zł tytułem kosztów poniesionych na wykonanie projektu przyłącza (oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 12 czerwca 2019 r. – k. 78).

Pozwany pismem z dnia 16 czerwca 2020 r. zwrócił powodowi dokumentację projektową (fakt niezaprzeczony przez powoda w rozumieniu art. 230 k.p.c., pismo z dnia 16 czerwca 2020 r. – k. 81-82).

W dniu 6 lipca 2020 r. powód jako sprzedawca wystawił fakturę nr (...) na pozwanego jako nabywcę dotyczącą przeniesienia autorskich praw majątkowych zgodnie z § 5 umowy z dnia 18 marca 2019 r. nr (...) na kwotę 14.883,00 zł (faktura nr (...) z dnia 6 lipca 2020 r. – k. 9).

Pozwany otrzymał powyższą fakturę (fakt niezaprzeczony przez pozwanego w rozumieniu art. 230 k.p.c.).

Pismem z dnia 17 sierpnia 2020 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 14.883,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie ujętej w fakturze nr (...) do dnia 24 sierpnia 2020 r. Wezwanie to pozwany odebrał w dniu 19 sierpnia 2020 r. (wezwanie do zapłaty z dnia 17 sierpnia 2020 r. wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 10-11).

Pozwany nie dokonał zapłaty wskazanej wyżej kwoty (okoliczność bezsporna).

Ustalając powyższy stan faktyczny, Sąd oparł się na dokumentach prywatnych szczegółowo wskazanych przy każdej z okoliczności. Dokumentom tym należało przypisać walor wiarygodności, ponieważ ich autentyczność, prawdziwość i treść nie zostały podważone, zaś na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału Sąd nie uznał, aby ujawniły się jakiegokolwiek okoliczności mogące z urzędu budzić co do nich wątpliwości.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął dowód z zeznań K. S. jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy, mając na względzie, iż spór w niniejszej sprawie koncentrował się na ocenie akcesoryjności umowy z dnia 18 marca 2019 r., był więc sporem co do prawa. Z tego też powodu fakty, na okoliczność których dowód ten miał być przeprowadzony, tj. proces odkupowy przyłączanej sieci i majątkowych praw autorskich, w tym sposób sporządzenia umów o przyłączenie do sieci gazowej i o przeniesienie autorskich praw majątkowych, zamiar stron związany z zawieraniem takich umów, przebieg procesu odstąpienia i zwrotu dokumentacji, pozostawać musiały dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy nieistotne.

Należało mieć też na uwadze, że Sąd, dokonując oceny zgromadzonego materiału zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, w tym wyjaśnień informacyjnych stron, oświadczeń, zarzutów przez nie zgłaszanych, jak i ich zachowania się w trakcie procesu (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 marca 1999 r., I PKN 632/98, OSNP z 2000 r., nr 10, poz. 382).

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie całości.

W sprawie poza sporem było, że strony zawarły umowę z dnia 18 stycznia 2019 r., której przedmiotem umowy było przyłączenie do sieci gazowej (...) instalacji gazowej powoda znajdującej się zakładzie produkcyjnym w S. na podstawie dokumentacji projektowej opracowanej przez powoda do dnia 31 maja 2019 r. Niesporny pozostawał także fakt, iż w dniu 18 marca 2019 r. powód zawarł z pozwanym umowę o przeniesienie autorskich praw majątkowych, zgodnie z którą przeniósł na pozwanego przysługujące powodowi autorskie prawa majątkowe do dokumentacji projektowej elementów sieci gazowej, zaś przeniesienie autorskich praw majątkowych na (...) nastąpiło z chwilą zawarcia umowy. Żadna ze stron nie kwestionowała także, że powód wystawił fakturę nr (...) z dnia 6 lipca 2020 r. z terminem płatności oznaczonym na dzień 5 sierpnia 2020 r. otrzymaną przez pozwanego, na dzień 31 maja 2019 r. pozwany nie dokonał przyłączenia powoda do sieci gazowej, w dniu 12 czerwca 2019 r. powód złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 18 stycznia 2019 r., oraz że pozwany pismem z dnia 16 czerwca 2020 r. zwrócił powodowi dokumentację projektową i nie uiścił kwoty 14.883,00 zł.

Istota sporu w przedmiotowej sprawie sprowadzała się natomiast do ustalenia, czy umowa z dnia 18 marca 2019 r. ma charakter akcesoryjny wobec umowy z dnia 18 stycznia 2019 r. Takie twierdzenie wysuwał pozwany, wskazując, że umowa z dnia 18 marca 2019 r. była wyłącznie konsekwencją i kontynuacją umowy z dnia 18 stycznia 2019 r., a sama umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych nie posiada odrębnego bytu prawnego. Pozwany wskazywał, że odstąpienie od umowy z dnia 18 stycznia 2019 r. doprowadziło do faktycznego wygaśnięcia tej umowy, a więc łączącego strony stosunku prawnego, zaś wraz z umową z dnia 18 stycznia 2019 r. wygasła umowa z dnia 18 marca 2019 r. o przeniesienie autorskich praw majątkowych i tym samym nie doszło do skutecznego przeniesienia przez powoda na rzecz pozwanego autorskich praw majątkowych do utworu w postaci dokumentacji projektowej elementów sieci gazowej, więc skoro byt umowy głównej został unicestwiony na skutek działań powoda wobec odstąpienia przez niego od umowy, brak jest także podstawy do współlistnienia powiązanej z tą umową przyłączeniową umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych i w konsekwencji zarówno powód, jak i pozwany nie posiadają legitymacji w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1062 zwanej dalej „pr.aut.”), jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, nabywca autorskich praw

majątkowych może przenieść je na inne osoby, chyba że umowa stanowi inaczej, a umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych obejmuje pola eksploatacji wyraźnie w niej wymienione.

Według art. 53 pr. aut., umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Przepisy art. 43 pr. aut. stanowi, że jeżeli z umowy nie wynika, że przeniesienie autorskich praw majątkowych lub udzielenie licencji nastąpiło nieodpłatnie, twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia, a jeżeli w umowie nie określono wysokości wynagrodzenia autorskiego, wysokość wynagrodzenia określa się z uwzględnieniem zakresu udzielonego prawa oraz korzyści wynikających z korzystania z utworu. Zasada ta obejmuje także umowy zawierane przez następców prawnych twórców (por. J. Barta, R. Markiewicz [w:] Prawo autorskie i prawa pokrewne, red. J. Barta, R. Markiewicz, Warszawa 2011, s. 314).

Nie budzi także wątpliwości, że dokumentacja projektowa elementów sieci gazowej jest utworem w rozumieniu art. 1 ust. 1 pr. aut. (por. E. Laskowska-Litak [w:] Komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych [w:] Ustawy autorskie. Komentarze. Tom I, red. R. Markiewicz, Warszawa 2021, art. 1., uwaga 105, LEX, por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2017 r., sygn. akt II CSK 531/16, LEX nr 2319657, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 września 2014 r., sygn. akt I ACa 574/14, LEX nr 1587351).

W umowie z dnia 18 marca 2019 r., zawartej w formie pisemnej, określono utwór, do którego autorskie prawa majątkowe zostały na jej podstawie przeniesione (§ 1 umowy), a także pola eksploatacji (§ 2 ust. 1 umowy) i wynagrodzenie (§ 5 umowy), oraz że powód jest nabywcą autorskich praw majątkowych do dokumentacji projektowej elementów sieci (§ 1 umowy). W świetle powyższego przyjąć należy, że umowa z dnia 18 marca 2019 r. jest umową o przeniesienie autorskich praw majątkowych w rozumieniu pr. aut.

W dalszej kolejności zauważyć należy, że pojęcie akcesoryjności nie zostało zdefiniowane ustawowo. Poglądy w odniesieniu do akcesoryjności formułowane są w doktrynie i orzecznictwie w kontekście poszczególnych instytucji prawnych.

Na gruncie problematyki zabezpieczenia wierzytelności w orzecznictwie i doktrynie wskazano, że akcesoryjność polega na takim prawnym powiązaniu między zabezpieczającym prawem i zabezpieczoną nim wierzytelnością, że powstanie, zakres, treść, przeniesienie, wykonywanie i wygaśnięcie prawa zabezpieczającego uzależnione jest od zabezpieczonej nim wierzytelności. Wyróżnia się podmiotowy i przedmiotowy aspekt akcesoryjności. Aspekt podmiotowy oznacza, że prawo zabezpieczające może przysługiwać wyłącznie wierzycielowi, którego wierzytelność podlega zabezpieczeniu. W znaczeniu przedmiotowym przez akcesoryjność należy rozumieć prawne powiązanie między zabezpieczeniem a zabezpieczoną wierzytelnością, którego istotą jest uzależnienie bytu prawnego, wykonywania zabezpieczenia i zakresu zaspokojenia z przedmiotu zabezpieczenia od istnienia i zakresu zabezpieczonej wierzytelności. Zasada akcesoryjności ma co do zasady służyć ochronie ustanawiającego zabezpieczenie przed odpowiedzialnością szerszą od dłużnika zabezpieczonej wierzytelności, a więc wówczas, gdy takiej odpowiedzialności wobec wierzyciela nie ponosi już dłużnik osobisty. Tak rozumiana zasada akcesoryjności przejawia się w następujący sposób: zabezpieczenie może powstać tylko wtedy, gdy istnieje zabezpieczona wierzytelność, i wygasa, jeśli dochodzi do wygaśnięcia zabezpieczonej wierzytelności; realizacja zabezpieczenia uzależniona jest od wymagalności zabezpieczonej wierzytelności; zakres zaspokojenia wierzyciela wyznaczony jest przez zabezpieczoną wierzytelność; przeniesienie zabezpieczonej wierzytelności prowadzi do przejścia na nabywcę zabezpieczenia, natomiast samo zabezpieczenie nie może zostać przeniesione bez zabezpieczonej wierzytelności; ustanawiający zabezpieczenie może przeciwstawić wierzycielowi, którego wierzytelność została zabezpieczona, nie tylko własne zarzuty, lecz także zarzuty przysługujące dłużnikowi zabezpieczonej wierzytelności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2005 r., sygn. akt V CK 304/04, LEX nr 1119569, J. Pisuliński, M. Kućka [w:] System prawa handlowego. Tom 5a, red. M. Stec, Warszawa, 2020, s. 337; M. Kućka, 3.1. Zabezpieczenia akcesoryjne [w:] Administrator zabezpieczeń, Warszawa 2017, LEX)

W odniesieniu do akcesoryjności kary umownej w doktrynie podnosi się, że zależność pomiędzy zobowiązaniem głównym (pierwotnym) i zastrzeżeniem kary umownej ma przede wszystkim charakter materialnoprawny i wyraża ją reguła *accessorium sequitur principale*. Wskazuje się na kilka zasadniczych przejawów zależności pomiędzy zobowiązaniem głównym i zastrzeżeniem kary umownej. Po pierwsze, kara umowna odnosi się wyłącznie do istniejącego i ważnego zobowiązania. W konsekwencji bezwzględna nieważność umowy głównej powoduje zarazem nieważność postanowienia o karze kontraktowej. Po drugie, z reguły kara umowna jest ustalana w momencie powstawania zobowiązania głównego, odnosi się więc do zobowiązania istniejącego. W przypadku, w którym strony zastrzegają karę na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przyszłego, skuteczność tego zastrzeżenia uzależniona jest od powstania tego zobowiązania. Po trzecie, roszczenie o zapłatę kary umownej istnieje jedynie wówczas, gdy dłużnik ponosi odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania głównego. Po czwarte, zastaw ustanowiony w celu umocnienia wierzytelności głównej rozciąga się także na związane z nią roszczenie o karę umowną. Po piąte, z chwilą wygaśnięcia zobowiązania głównego wygasa także obowiązek świadczenia kary umownej. Rozwiązanie przez strony stosunku umownego (*consensus contrarius*) uchyla także roszczenia o karę umowną z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że strony inaczej postanowiły. Ponadto przelew wierzytelności głównej powoduje co do zasady przeniesienie na cesjonariusza także roszczenia o karę umowną jako roszczenia ubocznego. (zob. w szczególności P. Drapała [w:] *System Prawa Prywatnego. Prawo zobowiązań – część ogólna*, red. K. Osajda, Warszawa 2020, s. 1304)

Uogólniając powyższe rozważania, stwierdzić należy, że istotą akcesoryjności jest taka relacja pomiędzy prawami, że byt jednego prawa (zależnego) uzależniony jest od bytu innego prawa (samoistnego). Pod pojęciem akcesoryjności prawa rozumie się jego niesamoistność oraz zależność od innego prawa. W rezultacie prawo zależne (akcesoryjne) nie może istnieć bez prawa samoistnego.

Odnosząc się do twierdzeń pozwanego, jakoby umowa z dnia 18 marca 2019 r. miała być akcesoryjna wobec umowy z dnia 18 stycznia 2019 r., w pierwszej kolejności wyjaśnić należy, że pojęcie „akcesoryjności” oraz jego przeciwieństwo, jakim jest „brak akcesoryjności”, odnoszą się nie do czynności prawnej (np. umowy), lecz kreowanego uprawnienia. Powstanie i dalszy los tego uprawnienia może być bowiem zależny od istnienia innego uprawnienia, które to zjawisko prawne określa się pojęciem akcesoryjności (związania). To nie umowa zatem może być akcesoryjna, ale stwarzane przez nią uprawnienia. Pozwany nie podnosił natomiast, iż to uprawnienia kreowane przez umowę z dnia 18 marca 2019 r. mają charakter akcesoryjny wobec umowy z dnia 18 stycznia 2019 r. Posługiwał się pojęciem „akcesoryjności umowy”, nie wykazując przy tym, które z uprawnieniem wynikających z umowy z dnia 18 marca 2019 r. miałyby mieć charakter akcesoryjny w stosunku do umowy z dnia 18 stycznia 2019 r.

Dalej nadmienić należy, że akcesoryjność dotyczyć może wyłącznie bytu prawnego uprawnień i skupia się na prawnym powiązaniu między tymi uprawnieniami. Akcesoryjność nie zależy natomiast od racji o charakterze gospodarczym i szeroko rozumianej zasadności ekonomicznej uprawnień. Innymi słowy, bez znaczenia dla oceny akcesoryjności jednego uprawnienia wobec drugiego uprawnienia pozostaje, czy strony uprawnień tych udzieliły sobie, mając na względzie, iż służą one osiągnięciu określonego celu gospodarczego.

Wobec powyższego bez znaczenia dla oceny potencjalnej akcesoryjności umowy z dnia 18 marca 2019 r. w stosunku do umowy z dnia 18 stycznia 2019 r. pozostaje, iż umowa z dnia 18 marca 2019 r. miała być wyłącznie konsekwencją i kontynuacją umowy z dnia 18 stycznia 2019 r., a brak zawarcia umowy z dnia 18 marca 2019 r. miałyby wiązać się z tym, że powód byłby zmuszony czekać na samodzielne zlecenie przez pozwanego przygotowania stosownej dokumentacji projektowej, co pociągałoby za sobą konieczność przeprowadzenia dodatkowej procedury przetargowej, mającej na celu wyłonienie wykonawcy najczęściej w reżimie wymagań stawianych przez prawo zamówień publicznych. Wygaśnięcie umowy z dnia 18 stycznia 2019 r. wobec odstąpienia od niej przez powoda nie może mieć wpływu na byt prawny umowy z dnia 18 stycznia 2019 r., nawet jeśli umowa z dnia 18 marca 2019 r. zawarta została w konkretnym celu gospodarczym (przyłączenie do sieci gazowej), czy w zgodzie z szerzej pojętym zamiarem stron lub celem umowy i okolicznościami, w których ją zawarto, w rozumieniu art. 65 k.c. Umowa ta nie traci bowiem swojego bytu prawnego, gdyż nadal pozostaje ona umową o przeniesienie autorskich praw majątkowych – istnieje utwór, tj. dokumentacja

projektowa, istnieją autorskie prawa majątkowe, które przysługują powodowi i które przeniesiono na pozwanego w chwili zawarcia umowy, zaś odpadnięcie celu gospodarczego, jakim było przyłączenie powoda do sieci gazowniczej do dnia 31 maja 2019 r., nie wpływa na jej istnienie. Nadmienić należy, że strony w żadnej z umów nie uregulowały konsekwencji wygaśnięcia umowy z dnia 18 stycznia 2019 r. i jego znaczenia dla umowy z dnia 18 marca 2019 r.

Co więcej, uważna lektura umowy z dnia 18 stycznia 2019 r. prowadzi do wniosku, że umowa ta została zawarta pod warunkiem zawieszającym w rozumieniu art. 89 k.c., zgodnie z którym z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych albo wynikających z właściwości czynności prawnej, powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej można uzależnić od zdarzenia przyszłego i niepewnego. W § 1 ust. 3 tej umowy postanowiono bowiem, że przyłączenie zostanie wykonane pod warunkiem wykonania przez podmiot dokumentacji projektowej. Odnotować należy, że przedmiotem umowy z dnia 18 stycznia 2019 r. było właśnie przyłączenie do sieci gazowej, do którego, co wynika z § 1 ust. 3 umowy nie mogłoby dojść, gdyby powód nie wykonał dokumentacji projektowej. Gdyby zatem dopatrywać się śladów związania umów z dnia 18 stycznia 2019 r. oraz z dnia 18 marca 2019 r., przyjąć należałoby, że to umowa z dnia 18 stycznia 2019 r. pozostawała zależna od umowy z dnia 18 marca 2019 r., choć, oczywiście, nadal nie była to zależność dotycząca jej bytu prawnego (istnienia bądź nieistnienia, ważności lub nieważności), a co najwyżej jej skuteczności.

Tym samym uznać należało, że wygaśnięcie umowy z dnia 18 stycznia 2019 r. nie miało wpływu na byt prawny umowy z dnia 18 marca 2019 r. Umowa ta, wbrew twierdzeniom pozwanego, pozostaje ważna, a powód, zgodnie z treścią umowy, w dniu jej zawarcia przeniósł na pozwanego autorskie prawa majątkowe do dokumentacji projektowej, zaś utwór ten został przekazany pozwanemu bezpośrednio przez pracownię projektową. Powód wystawił także fakturę opiewającą na kwotę w wysokości odpowiadającej wysokości wynagrodzenia przysługującego powodowi zgodnie z § 5 ust. 1 umowy z dnia 18 marca 2019 r., tj. 14.883,00 zł., którą to fakturę pozwany otrzymał.

Skoro zatem pozwany wbrew umowie i art. 354 k.c. nie wykonał zobowiązania zgodnie z jego treścią, żądanie powoda należało uznać za zasadne zarówno, co do zasady, jak i wysokości.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie od dochodzonych pozwem kwot orzeczono po myśli art. 481 § 1 i 2 zd. 1 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych.

Sąd miał na względzie, że § 5 ust. 3 umowy z dnia 18 marca 2019 r. termin płatności wynagrodzenia wynosił 30 dni od dnia otrzymania przez pozwanego prawidłowo wystawionej faktury, zaś w niniejszej sprawie powód nie wykazał, kiedy pozwany fakturę tę otrzymał, błędnie wskazując w pozwie, iż wynagrodzenie miało być płatne w terminie 30 dni od dnia wystawienia, nie zaś otrzymania, faktury, co wobec wystawienia faktury w dniu 6 lipca 2020 r. skutkowało miało wymagalnością roszczenia z upływem dnia 5 sierpnia 2020 r. Pozwany jednakże nie kwestionował faktu doręczenia faktury, a także daty wymagalności roszczenia, dlatego też w zakresie odsetek Sąd orzekł zgodnie z żądaniem powoda.

Z tych też powodów Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono w pkt 2 wyroku zgodnie z art. 98 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na koszty postępowania obciążające pozwaną w łącznej kwocie 4.367,00 zł składały się kwota 3600,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego powoda zgodnie z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265), kwota 750,00 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 755 z późn. zm.) oraz kwota 17,00 zł tytułem opłaty

skarbowej od pełnomocnictwa zgodnie art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2006 r. Nr 225, poz. 1154).

Sędzia Jarosław Antoniuk